

PER UN TURISME DE MUNTANYA SOSTENIBLE I RESPONSABLE ALS PIRINEUS

La Xarxa Transfronterera Educació Pirineus Vius, formada per 85 entitats de l'àmbit de l'educació ambiental i de la sensibilització per al patrimoni pirinenc, situades a França, Espanya i Andorra, i reunides en dinàmiques participatives des de 1997, reafirma, davant els reptes presents i futurs de la serralada, la necessitat d'oferir un turisme responsable i sostenible als Pirineus.

La Xarxa Educació Pirineus Vius és un actor de ple dret pel que fa al sector turístic territorial des de fa gaire bé 25 anys. Els membres d'aquesta xarxa, al servei del patrimoni dels Pirineus, demostrem un saber fer i una capacitat creativa, innovadora i solidària. Defensem una visió compartida i coherent del turisme sostenible per tota la serralada i alhora aplicable localment. Operem al cor dels territoris, en contacte permanent amb el teixit local, i afavorim un enfocament cooperatiu responsable.

➤ UNA TRANSICIÓ CAP A UN TURISME RESPONSABLE, VIVENCIAL I INCLUSIU ... ECOTURISME

El context climàtic i les amenaces a la diversitat natural i paisatgística dels Pirineus, per una banda, la necessitat de renovar certes ofertes i equipaments turístics, de l'altra, així com les noves expectatives i perfils dels visitants dels Pirineus, ens porten a pensar que és el moment de proposar un enfocament sostenible del turisme als Pirineus que respecti el patrimoni i els seus habitants.

L'ecoturisme és una eina per desenvolupar aquest nou enfocament basat en els pilars econòmics, socials, mediambientals i culturals d'un territori. Aquesta dimensió social, mediambiental i cultural constitueix una riquesa que cal preservar i desenvolupar en benefici de tots els actors del territori. Alhora, l'ecoturisme també cal que es basi en valors humanistes i de cooperació.

Els projectes d'ecoturisme han d'afavorir un enfocament vivencial de qualitat i a escala humana que afavoreixi un apropament sensible al territori i a la seva autenticitat pirinenca. Aquesta oferta ha de dirigir-se a un públic el més ampli possible amb un enfocament inclusiu (persones amb diversitat funcional, socialment desafavorides, etc.) i integrar la preservació de la biodiversitat i el canvi climàtic. Afecta a tots els territoris de la serralada pirinenca, estiguin protegides o no. Ha d'estar dotat d'un mètode d'avaluació i indicadors rigorosos i compartits.

L'ecoturisme permet comprendre els reptes del turisme, garantint la sostenibilitat dels recursos, el patrimoni i la interacció humana entre els visitants, els professionals del sector turístic i la població local.

➤ CREAR UNA OFERTA COHERENTE TRANSVERSAL

L'oferta de turisme responsable i sostenible ha de ser especialment rigorosa a l'hora de tenir en compte els aspectes socials, culturals i mediambientals. Els serveis oferts han de realitzar-se de forma coherent, tant als llocs i equipaments d'acollida dels visitants (allotjaments, restauració, etc.) com durant les activitats proposades, en diferents nivells del territori.

L'ecoturisme té una forta dimensió educativa. Es basa tant en la exemplaritat de les solucions proposades com en la coherència dels enfocaments adoptats per al seu desenvolupament. Les accions implementades en els projectes d'ecoturisme ha de beneficiar als habitants, treballant per un desenvolupament virtuós dels territoris que integri els reptes de la transició ecològica.

Aquest enfocament ha de ser transversal i englobar tot el sector turístic. No ha d'entendre's com un nou sector elitista i compartimentat enfront l'anomenat turisme de masses.

La motivació dels territoris per estructurar una oferta d'ecoturisme te varis objectius:

- reduir l'impacte del turisme al medi ambient
- actuar com un actor responsable i compromès amb el territori per garantir una oferta sostenible sense alterar el patrimoni
- beneficiar-se d'aquesta imatge positiva.

➤ **ECOTURISME EN ZONES DE MUNTANYA: TURISME SOSTENIBLE**

Preveure una transició cap a una oferta d'ecoturisme amplia i sostenible als Pirineus requereix treballar a diferents nivells: amb la població local i els seus representants, amb els professionals del turisme i amb els usuaris (turistes, visitants i viatgers) que venen als nostres territoris.

- ✓ **Fomentar l'apoderament d'iniciatives per part de la població local:**
  - Implicant-los en l'elecció de la posada en valor dels indrets i elements d'interès de cada territori i en el desenvolupament de productes ecoturístics que es generin.
  - Generant processos de democràcia participativa per augmentar l'apropiació de les propostes ecoturístiques.
  - Creant indicadors i criteris de sostenibilitat compartits i adaptats per garantir la sostenibilitat de l'enfocament social, mediambiental i cultural de l'ecoturisme.
- ✓ **Augmentar la coherència dels productes proposats amb els professionals del turisme:**
  - Incloent a les pràctiques professionals l'actualització d'informació i la formació continua relativa, per una banda, als reptes del territori, per altra, a les bones pràctiques en matèria de transició ecològica i, per últim, a les pràctiques innovadores i participatives en matèria de patrimoni i sensibilització territorial.
  - Dissenyant productes de descoberta vivencial que tinguin en compte els aspectes socials i mediambientals.
- ✓ **Conscienciar als usuaris (turistes, visitants, viatgers) abans i després de l'activitat:**
  - Augmentant el seu coneixement del context social, mediambiental i cultural del destí turístic.
  - Promovent les aportacions de tots els implicats vers un model de desenvolupament sostenible.
  - Basant la comunicació turística del territori en aquestes qüestions i en les virtuts dels plantejaments ecoturístics.

➤ **ECOTURISME I CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI**

El turisme és un motor socioeconòmic essencial als Pirineus i quan s'emmarca en un enfocament sostenible i responsable és una activitat que pot generar, i inclús afavorir, comportaments i recursos compatibles amb la conservació i millora del patrimoni.

L'ecoturisme encarna aquest enfocament virtuós que simbolitza la solidaritat entre l'espècie humana i la resta d'espècies, sobretot a través del respecte del dret a l'existència dels éssers vius i els ecosistemes. Per això, és necessari emprendre un procés de reflexió, amb tots els actors i responsables, per definir la capacitat de càrrega de cada territori, identificar les zones fràgils o els períodes sensibles i, en un cert nombre de punts sensibles de la serralada, fomentar l'acceptació de la renúncia a les activitats en les esmentades zones i/o en determinats moments.

Abans de desenvolupar una activitat concreta, és important garantir les condicions de sostenibilitat del patrimoni, que és l'atractiu de l'ecoturisme. L'apropiació del patrimoni per part de les poblacions és clau per la seva conservació sostenible. Per fomentar aquest apoderament i, per tant, la conservació del patrimoni, és essencial donar a conèixer els diferents valors d'aquest patrimoni: ètics, estètics, ecosistèmics i socioeconòmics.

L'ecoturisme pot, aleshores, esdevenir una eina clau de conservació. Per això, s'afavorirà l'educació per a la descoberta vivencial i es contribuirà a reforçar i desvetllar l'autenticitat dels Pirineus.

➤ ECOTURISME I EDUCACIÓ AMBIENTAL: LA FORMA D'EDUCAR PER UN CANVI DE COMPORTAMENT

L'ecoturisme és un àmbit excepcional d'intervenció i experimentació davant la creixent demanda social. Les expectatives i el perfil dels nous visitants de les muntanyes han canviat. En gran mesura, desconeixen la realitat del propi territori, el context de la terra, les pràctiques forestals i ramaderes tradicionals, el valor i la fragilitat dels espais naturals, etc.

Amb suport, aquests nous usuaris de la muntanya poden ser conscients de tot aquest context del territori.

L'educació ambiental actua com a vector per aconseguir aquesta experiència sensible, és un camp d'innovació educativa, que parteix d'elements concrets del patrimoni, per acompanyar-los cap a una visió més global i transformadora. L'enfocament ecoturístic permet educar sobre el territori i les seves dimensions patrimonials. La valorització i el coneixement d'aquest patrimoni territorial, compartit per tots els actors, és la matèria primera de la riquesa d'un territori, motor essencial de l'atractiu turístic. Per ser eficaç, aquesta mediació ha de centrar-se en el que és real, la descoberta, l'emoció, el somriure i la sorpresa compartida. Ha de ser desitjable. Lluny de la seva vida quotidiana, els destinataris estan en disposició de descobrir i experimentar el territori. Aquesta motivació és la clau per desencadenar la consciència i l'acció cap al canvi: un cercle virtuós que beneficia a tothom.

www.repv.org
contact@repv.org

